

سرشناسه: منتظری مقدم، محمود، ۱۳۴۵.

عنوان: درآمدی بر منطق (منطق ۱)

نام پدیدآور: محمود منتظری مقدم. دفتر تدوین متون درسی
حوزه‌های علمیه

مشخصات نشر: قم، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۸۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۵۰-۵۳-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیا

بازداشت: کتابنامه به صورت زیر نویس.

موضوع: منطق

موضوع: منطق - آموزش (متوسطه)

موضوع: منطق - پرسش‌ها و پاسخ‌ها (منطق)

شناسه: داده: دفتر تدوین متون درسی، مرکز مدیریت

حوزه‌های علمیه

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۸۱: ۷۸ / Bc

رده بندی دیویی: ۱۶۰

شماره کتابشناسی: ۳۹۹۲۳۱۵

درآمدی بر منطق

منطق ۱

ویژه فارغ التحصیلان دوره اول متوسطه

محمود منتظری مقدم

دفتر تدوین متون درسی

ناشر: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

نوبت چاپ: چهارم، تابستان ۱۳۹۷

شمارگان ۲۵۰۰ نسخه

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

همه حقوق محفوظ است.

انتشارات: ۰۲۵-۳۷۷۴۸۳۸۳

دفتر تدوین متون درسی حوزه‌های علمیه:

۰۲۵-۳۲۹۱۰۹۷۰

WWW.TMD.IR

۱. از کلمه صاحب نظران، اساتید معزز و طلاب گرامی درخواست می‌شود تا اگر از تغییرات خود نسبت به کتب مرکز تدوین متون از طریق پایگاه الکترونیکی WWW.TMD.IR مطلع فرمایند.

۲. برای اطلاع از جوایز پندگی کتاب بر روی الکترونیکی فوق مراجعه شود.

برآمدی بر
مستقل

محمود منتظری مقدم

تقدیر به والاترین مادر عصمت

سرچشمه اندیشه های ناب

مرتب کننده اعمال و احوال

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام

پیش گفتار

تولد منطق را به ثابتهای علم از زمانی باید دانست که بشر به خطاپذیری اندیشه خود پی برد و درصدد آن افتاد تا از راه روش‌هایی بتواند جلوی خطای فکر را بگیرد. از این روی، هدف این دانش از سوی منطقیان به عنوان یک علم آلی، بازداشتن ذهن از خطای در اندیشه بیان شده است. بر این اساس، علم منطق مجموعه قوانین و معیارهایی را ترسیم می‌کند که علم را به سمت درست و دور از خطا در فرایند اندیشه خواهد بود. اگرچه بر اساس مشهور خاستگاه علم منطق یونان باستان بوده و اندیشمندان این خطه در ساختاربخش به قواعد اندیشه به عنوان یک علم تلاش تحسین برانگیزی داشته‌اند، با این وجود، فلاسفه و اندیشمندان دوره اسلامی نیز در رشد و بالندگی آن بسیار کوشیده‌اند. بزرگانی مانند ابن‌سینا، ابن‌فرارون، شیخ الرئیس، سهلان ساوی، خواجه طوسی و قطب الدین شیرازی سهم درخشان در تکمیل و تعالی این علم داشته‌اند. به هر روی تعلیم و تعلم علم منطق از زمان ورود آن به سرزمین علوم مسلمین همواره از سوی اندیشمندان و دانش‌پژوهان مورد توجه و اهتمام بوده و متون دقیق و ارزشمندی در این زمینه به رشته تحریر درآمده است. دفتر تدوین متن علمی حوزه‌های علمیه با ارج نهادن به تلاش بزرگان و دانشمندانی که در این زمینه سهم زده‌اند و آثار گرانبگزی را آفریده‌اند، بر این باور است که، آموزش روشمند و مبتنی بر اصول و فنون و مهارت‌های آموزشی، علاوه بر تسهیل و تسریع عرصه معرفت به زوایای این علم، به راحتی می‌تواند کاربرست بهینه اندوخته‌های فراگیران را در فرایند تفکر موجب گردد.

اینک با بهره‌گیری از نظرگاه صاحبان رأی در این عرصه، متن «درآمدی بر منطق» ویژه فارغ التحصیلان دوره اول متوسطه را به محضر استادان محترم و طلاب گرانقدر لایم دینی تقدیم می‌دارد.

مژدای مجموعه حاضر:

۱. این مجموعه به لحاظ محتوای علمی، به گونه‌ای سامان یافته است که با حفظ جهات علمی و فنی، سطح آموزشی کتاب با سطح دانسته‌های پیشین مخاطبان انطباق داشته و به عنوان اولین متن آموزشی منطق در نظام آموزشی حوزه، زمینه آشنایی و علاقه طلاب مبتدی را نسبت به این علم فراهم سازد.

۲. در خصوص حجم کتاب تلاش بر آن بوده تا حجم متن درسی منطق با ساعات آموزشی در نظر گرفته شده برای تدریس منطق در مدارس حوزه علمیه انطباق داشته باشد.

این کتاب در بیست و پنج فصل و به قلم استادان مجتهد حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای محمود منتظری مقدم، استادان محترم و صاحبان تجربه حاصل تجربیات طولانی تدریس و تحقیق ایشان در حوزه و دانشگاه است. این کتاب را نگارنده محترم که با تسلط بر محتوا و روش مربوط به این فن، این مجموعه را به سامان رسانده‌اند تشکر و تقدیر نموده، و تلاش همه عزیزانی را که در تهیه این کتاب ایفای نقش نموده‌اند ارج می‌نهد. در پایان به این نکته تأکید داریم که هیچ دست‌نوشته‌ای از خطا و نقصان به دور نیست. از این رو صمیمانه از نظرگاه‌های علمی استادان و صاحب نظران و اهل فن در تکمیل و اصلاح این مجموعه استقبال نموده و بهره‌مند خواهیم شد. ان شاء الله.

دفتر تدوین متون درسی حوزه‌های علمیه

تابستان ۱۳۹۷

فهرست مطالب

بخش اول: مقدمات

۲۷	درس اول: چرایی منطق
۲۸	چیستی "منکر"
۳۱	درس دوم: تعریف منطق
۳۵	درس سوم: موضوع منطق
۳۹	درس چهارم: مباحث منطق
۳۹	نور و تدقیق
۴۱	وجه تقسیم مباحث منطق
۴۴	خودآزمایی بخش اول

بخش دوم: منطق تصورات

۵۱	درس پنجم: منطق و بحث الفاظ
۵۵	درس ششم: دلالت و اقسام آن
۵۵	اقسام دلالت
۵۹	درس هفتم: تقسیمات لفظ
۵۹	۱. مختص، مشترک، منقول، مرتجل، حسی و غیره
۶۰	۲. تقسیم لفظ به مترادف و متباین
۶۰	۳. تقسیم لفظ به مفرد و مرکب
۶۳	درس هشتم: مفهوم و مصداق
۶۳	مفهوم کلی و جزئی
۶۴	نسبت‌های چهارگانه
۶۷	درس نهم: تعریف
۶۷	وظیفه منطق در بحث تعریف
۶۸	معنای تعریف
۶۸	غرض از تعریف
۷۱	درس دهم: قواعد و ضوابط منطقی تعریف
۷۱	درس یازدهم: روش ارائه اقسام تعریف
۷۶	کلیات خمس (اصطلاحات الگوی منطقی تعریف)
۷۶	اقسام کلی ذاتی و کلی عرضی
۷۹	درس دوازدهم: تقسیمات جنس و فصل
۷۹	تقسیمات جنس
۸۳	خودآزمایی بخش دوم

بخش سوم: منطق تصدیقات (۱)

روش درست استدلال به لحاظ صورت

۹۹	درس سیزدهم: قضیه و اقسام آن
۹۹	تعریف قضیه
۱۰۰	سام قضیه
۱۰۰	۱. تقسیم قضیه به: حملیه و شرطیه
۱۰۱	۲. تقسیم قضیه به: موجه و سالبه
۱۰۳	درس چهاردهم: اقسام قضیه حملیه و شرطیه
۱۰۳	اقسام قضیه حملیه
۱۰۴	اقسام قضیه شرطیه
۱۰۷	درس پانزدهم: استدلال مباشر
۱۰۷	تعریف
۱۰۷	اقسام
۱۰۸	تقابل
۱۰۸	۱. تناقض
۱۰۹	۲. تضاد
۱۱۰	عکس
۱۱۳	درس شانزدهم: استدلال غیرمباشر (حجت) استقراء، تمثیل
۱۱۳	تعریف استدلال غیرمباشر
۱۱۳	اقسام استدلال غیرمباشر
۱۱۳	استقراء
۱۱۳	تعریف
۱۱۴	اقسام
۱۱۴	تمثیل
۱۱۴	تعریف
۱۱۵	ارکان
۱۱۷	درس هفدهم: قیاس و قیاس استثنایی
۱۱۷	تعریف
۱۱۷	اقسام
۱۱۸	قیاس استثنایی
۱۱۸	تعریف
۱۱۸	ساختار
۱۱۹	اقسام

۱۲۱.....	درس هجدهم: قیاس اقترانی
۱۲۱.....	تعریف
۱۲۱.....	اصطلاحات
۱۲۲.....	اشکال
۱۲۵.....	درس نهم: ضروب و شرایط قیاس اقترانی
۱۲۵.....	شرایط
۱۲۷.....	شرایط
۱۲۹.....	خودمایه

بخش چهارم: منطق تصدیقات (۲)

روش درست استدلال به لحاظ ماده

۱۴۱.....	درس بیستم: مواد و مبادی استدلال (۱)
۱۴۱.....	مواد و مبادی استدلال
۱۴۲.....	یقینیات
۱۴۵.....	درس بیست و یکم: مواد و مبادی استدلال (۲)
۱۴۵.....	اصول یقینیات
۱۴۶.....	مظنونات
۱۴۷.....	مشهورات
۱۴۷.....	وهمیات
۱۴۷.....	مسلمات
۱۴۸.....	مقبولات
۱۴۸.....	مشبهات
۱۴۸.....	مخیلات
۱۵۱.....	درس بیست و دوم: صناعات خمس و برهان
۱۵۱.....	صناعات خمس
۱۵۲.....	تعریف برهان
۱۵۲.....	غرض برهان
۱۵۲.....	ارزش و اهمیت برهان
۱۵۵.....	درس بیست و سوم: اقسام برهان
۱۵۵.....	برهان لئی
۱۵۶.....	برهان إئی

درس بیست و چهارم: مغالطه	۱۵۹
تعریف مغالطه	۱۵۹
اغراض مغالطه	۱۵۹
فایده‌ها	۱۶۰
مبادی مغالطه	۱۶۰
جزاء مغالطه	۱۶۰
انواع مغالطه درونی	۱۶۱
مغالطه درونی در استدلال مباشر	۱۶۱
مغالطه درونی در استدلال غیرمباشر	۱۶۲
مغالطه در استدلال غیرمباشر	۱۶۲
مغالطه تمثیل	۱۶۲
مغالطه در بیرون	۱۶۳
انواع مغالطه بیرونی	۱۶۴
مغالطه هر بچه مدرسه‌ای می‌داند	۱۶۴
مغالطه تکرار	۱۶۴
مغالطه تله‌گذاری	۱۶۴
مغالطه طلب دلیل از دیگران	۱۶۵
مغالطه دزد سوزی	۱۶۵
درس بیست و پنجم: جدل	۱۶۷
ضرورت فراگیری جدل	۱۶۷
تعریف جدل	۱۶۸
مقایسه جدل با برهان	۱۶۸
اصطلاحات جدل	۱۶۹
ساتل و مجیب	۱۶۹
وضع	۱۶۹
مبادی جدل	۱۶۹
ادوات جدل	۱۶۹
آداب جدل	۱۷۰
خودآزمایی بخش چهارم	۱۷۳
فهرست برخی از منابع و مآخذ	۱۸۱

درآمد

گفتنی در این باره آنست که حقیقت ناچیز و چند و چون تکنون آن بسیار است؛ اما حرفی از آن هزاران چند کلمه است که در پی می‌آید.

کلمه نخست: انگیزه، دلبستگی و تالیف درسنامه حاضر

در جریان مبارک زندگی و توفیق حوزه‌های مقدس علمی، نهضت خجسته نرم افزاری و جنبش مبارک تولید علم، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. عرضه روزآمد و کاربردی علوم اسلامی در پرتو بهره‌مندی از فناوری نوین آموزشی «با حفظ همه اصالت‌ها و ارجمندی‌های آن، یکی از ابعاد مهم و حیاتی این نهضت عظیم فرهنگی است.

درسنامه حاضر با راهبرد «حفظ، ترمیم، توسعه» نظام قدیم و قویم آموزشی حوزه‌های علمی و به انگیزه دست‌یابی به اهداف مذکور پا بر عرصه وجود گذاشته است.

کلمه دوم: بایسته‌های به کار رفته در «درسنامه منطق»

برخی از بایسته‌هایی که در تألیف این کتاب درسی سعی در رعایت آنها بوده عبارت است از:

الف. پیرایش منطق از مطالبی که به طور مستقیم نقشی در صیانت فکر از خود ندارد؛

ب. عرضه مطالب منطقی در قالب طرحی درختی، به نحوی که نتیجه طبیعی آن ارائه مبانی گزاره‌ها و توسعه آموخته‌های این دفتر در دوره‌های بعدی و بالاتر، تسهیل‌پذیر باشد؛

ج. گزارش اهم مباحث منطقی در حجمی مناسب و عمقی درخور مخاطب آن؛

د. رویکرد کاربردی به منطق بدون گسست فرهنگ منطقی از آثار پیشینیان و بزرگان این دانش؛

هـ. به‌کارگیری روش‌هایی برای بالابردن میزان مهارت منطقی دانش‌پژوهان در استفاده عملی از آموزه‌های این دانش.

و. اقبال محتوای آموزشی با سرفصل‌های مصوب شورای عالی حوزه‌های علمیه.

منابع سوم: منابع

نگارنده در تهیه درسنامه حاضر از عمده کتاب‌های منطقی سود جسته است؛ از «منطق عفا»، «نقش»، «اشارات» و «دانشنامه علایی» نوشته شیخ الرئیس، «اساس الاقتباس» اثر سید محمد میرالدین طوسی، «الجواهر النضید» به‌خامه علامه حلی، «بصائر نصیریه» به‌قلم حذق‌ساز «اللمعات المشرقیه» صدر المتألهین تا اثرهای گرانسنگی چون «المنطق» مرحوم مغیره، «دهر خرد» مرحوم شهابی، «منطق صوری» دکتر محمد خوانساری و بسیاری از کتاب‌های ملافان معاصر حوزوی و دانشگاهی.

تصمیم جدی بر آن بود که دست‌نویس تا از هر نکته ارزشمند و مفیدی که در کتاب‌های منطقی به‌خصوص آثاری که به‌عنوان مرجع در مجامع علمی داخل و خارج میهن اسلامی تألیف شده است، استفاده شود.

کلمه چهارم: درسنامه حاضر و جایگاه آن در آموزش منطق

فتح قله‌های بلند دانش منطق به منظور دست‌یابی به روش درست تفکر و تسلط کامل بر دانستنی‌های بسیار آن در یک گام میسر نیست، چه این‌که فراگیری ده‌ها مبحث منطقی با کارکردهای متنوع و مهارت‌های متعدد نیازمند سپری کردن چندین مرحله تحصیلی است:

مرحله نخست: «آشنایی» با آموزه‌های منطقی در حد لازم؛ در این مرحله یادگیری

ضمن آشنایی با مصطلحات و مفاهیم اساسی علم به صورت اجمالی قادر خواهد شد که از حیث ساختاری، بدون دانستن تحلیل روابط، درک کلی از آنها و نیز ارتباط مباحث علم داشته باشد. البته انتظار می‌رود در پایان «مرحله شناخت»، یادگیرنده به لحاظ کاربردی نیز به توانایی نسبی تطبیق مفاهیم و قواعد اساسی بر مصادیق دست یابد.

مرحله دوم: «شناخت» آموزه‌های منطقی در حد لازم و کافی، از طریق طرح تفصیلی

و استدلالی آنها؛ در پایان این مرحله، یادگیرنده علاوه بر فهم مصطلحات و مفاهیم اساسی علم، با تکیه بر مبادی تصویری، با مفاهیم فرعی و جزئی علم نیز آشنا می‌شود و در حیطه گزاره‌های علم، در سطح فهم مسایل و قواعد اساسی دانش با استناد به مبادی تدقیقی، و نیز فهم مسایل و قواعد فرعی و پرکاربرد به آن علم ورود خواهد کرد.

انتظار می‌رود در این مرحله یادگیرنده به لحاظ مهارتی به توانایی‌های زیر دست یابد:

- بیان مفاهیم متن: زبان خود؛

- تلخیص مطالب از طریق تشخیص عناصر اصلی از فرعی؛

- توضیح اراکه، زنده‌ها، شواهد؛

- بازگویی مسأله با عبارت معنی یا انتزاعی به عباراتی محسوس یا کمتر انتزاعی؛

- بازگویی رابطه موجود بین عناصر یک متن (مانند ایجاد نمادها، جدول‌ها و نمودارها).

شایان توجه است این مرحله برای دانش‌پژوهان علوم عقلی (مانند کلام و فلسفه) با سایرین تفاوت می‌کند؛ چه اینکه «کلام» برای دانش‌پژوهان علوم عقلی به مراتب بیشتر از دانش‌پژوهان سایر علوم ارزش می‌افزاید.

مرحله سوم: «تسلط» و مهارت کافی در به‌کارگیری آموزه‌های منطقی؛ در پرتو دقت

سرعت و سهولت استفاده از آموخته‌های منطقی.

در این مرحله به لحاظ آموزشی انتظار می‌رود یادگیرنده بر فهم عاریف مختلف، درک مفاهیم و آموزه‌های اساسی دانش و نیز نقد آنها تسلط یافته و فهم شامل تمام آموخته‌های قبلی نایل شود.

از حیث مهارتی نیز، یادگیرنده در پایان این مرحله باید توان ترجمه متن‌ها طراز کتاب آموزشی، توانایی تبیین دیدگاه‌های مختلف و نگارش مقاله‌های ترویجی و توانایی تشخیص وجوه و اقوال مختلف و فهم متون پیچیده و تحلیل منطقی متن‌های علمی و تشخیص مغالطات و جدل از برهان را بدست بیاورد.

دفتر حاضر طرح آموزشی مرحله نخست انگاره فوق برای دانش‌پژوهانی است که برای اولین بار با این علم آشنا می‌شوند.

کلمه پنجم: ادامه راه در فراگیری این دانش پس از منطق یک

توصیه اکید می‌شود دانش‌پژوهان عزیزی که برای مرحله نخست (آشنایی با آموزه‌های دانش منطق در حد لازم) کتاب «درآمدی بر منطق» را انتخاب کرده‌اند حتماً برای گام بعدی یادگیری این علم، کتاب «دانش منطق» را انتخاب کنند؛ چه اینکه با فراگیری «دانش منطق» علاوه بر دست‌یابی به «شناخت آموزه‌های منطقی در حد لازم و کافی» می‌توانند در اتلاف وقت و طی فرآیندی مناسب به بهترین برآیند آموزشی نایل شوند.

چنانچه عزیزی عاقله‌مند باشند به مرحله «تسلط» و مهارت کافی در به‌کارگیری آموزه‌های منطقی را می‌توانند بی‌شوندی نوانند این مهم را در کتاب «منطق کاربردی» تحصیل نمایند.

کلمه ششم: تقدیر و شکر

رساله حاضر که با رویکرد کاربردی به منظور تقویت اثربخشی و کارایی دانش منطق تألیف یافته است، خود را از جانب صاحب‌نظران و دستگیر سروران ارجمندی می‌داند که سالیانی از وقت ارزشمند و دقت ارجمندی خود را در «منطق» سپری نموده‌اند.

ضمن تشکر از یکایک استادان، صاحب‌نظران و همکارانی که نگارنده را در تألیف و ویراست علمی و فنی این دفتر یاری کردند به خصوص سران عزیزی که کتاب حاضر را در سال تحصیلی گذشته تدریس و با دقت و حوصله آن را در نقد قرار دادند همچنان سپاسگزار استادان و دانش‌پژوهان بزرگواری هستیم که چون گذشته به انتقادات اصلاحی و پیشنهادی و تکمیلی خود را گوشزد فرمایند.

شهادت مولی الموحیدین، امیر المؤمنین علیه افضل صلوات المصطفی

برابر با ۱۶ خرداد ۱۳۹۷

محمود منتظری مقدم

کلامی به منزله راهنمای تدریس (ویژه استادان درآمدی بر منطق)

شایسته است استادان ارجمندی که کتاب درآمدی بر منطق را تدریس می‌کنند به نکات زیر که به منزله کلیاتی از ضروری‌ترین مطالب لازم برای تدریس موفق این کتاب است، بذل عنایت فرمایند.

• مجموعه مطالب این کتاب در چهار بخش سازمان‌دهی شده است. موضوع و توالی قسمت‌های مختلف به اجمال چنین است:

بخش اول، با عنوان «مقدمات» به معرفی چگونگی منطق پرداخته است. هدف کلی از آوردن این بخش آشنایی با اموری است که دانستن آنها موجب زیادت بصیرت در فراگیری علم منطق می‌شود.

بخش دوم، «منطق تصورات» است. هدف کلی از عرضه این بخش فراگیری «روش درست تعریف» است. آگاهی از مباحث مقدماتی تعریف شناخت، تعریف و اقسام و شرایط آن و نیز آشنایی با تقسیم و قواعد آن برای دست‌یابی به هدف مذکور لازم است.

بخش سوم، با عنوان «منطق تصدیقات یک» به منظور تبیین روش درست استدلال به لحاظ صورت تنظیم شده است. آگاهی از مباحث مقدماتی استدلال (قسمیه و اقسام آن)، شناخت استدلال مباشر و آشنایی با استدلال غیر مباشر در این بخش منظور بوده است.

بخش چهارم، با عنوان «منطق تصدیقات دو» به بررسی ماده استدلال پرداخته است. فراگیری روش درست سازمان‌دهی ماده استدلال از طریق آشنایی با مواد آن و فراگیری فن برهان، جدل و مغالطه، هدف این بخش است.

- علاوه بر اهداف بیان شده در آغاز هر بخش، هر یک از درس‌های بیست و پنج‌گانه، دارای اهداف آموزشی ویژه‌ای است که توجه کامل به این اهداف می‌تواند نقش مهمی را در نحوه تنظیم فعالیت‌های پیش از تدریس و ضمن تدریس ایفای کند.

جدول اهداف دروس

شماره درس	موضوع درس	اهداف
اول	آشنایی با منطق	۱. فراگیری سزاحتیاج انسان به علم منطق؛ ۲. آشنایی با تفکر.
دوم	تعریف منطق	۱. آشنایی با تعریف علم منطق؛ ۲. آشنایی با علت‌های رخداد خطا در فرایند تفکر؛ ۳. آشنایی با واژه‌ها، مفاهیم و مصطلحات.
سوم	موضوع منطق	۱. آشنایی موضوع علم منطق؛ ۲. فراگیری کارکرد، ریف و استدلال.
چهارم	مباحث منطق	۱. یادگیری علت تقسیم مباحث منطق به منطق تصور و تصدیقات؛ ۲. یادگیری تصور و تصدیق؛ ۳. آشنایی با واژه‌ها، مفاهیم و اصطلاحات.
پنجم	منطق و بحث الفاظ	۱. آشنایی با جایگاه مبحث "بحث در الفاظ" در منطق؛ ۲. فراگیری کارکردهای لفظ؛ ۳. آشنایی با اقسام احکام لفظ.
ششم	دلالت و اقسام آن	۱. آگاهی از دلالت و اقسام آن؛ ۲. آشنایی با واژه‌ها، مفاهیم و اصطلاحات.
هفتم	تقسیمات لفظ	۱. فراگیری تقسیمات لفظ؛ ۲. آشنایی با هدف منطقی از تقسیمات مختلف لفظ.
هشتم	مفهوم و مصداق	۱. آشنایی با مفهوم و مصداق؛ ۲. فراگیری کلی و جزئی؛ ۳. شناسایی نسبت‌های چهارگانه بین دو مفهوم کلی؛ ۴. فراگیری واژه‌ها، مفاهیم و اصطلاحات.

نهم	تعریف	۱. آگاهی از رسالت منطقی در بحث تعریف؛ ۲. آشنایی با معنای تعریف؛ ۳. آشنایی با غرض منطقی از تعریف.
دهم	قواعد و ضوابط منطقی تعریف	۱. فراگیری روش درست تعریف؛ ۲. آشنایی با واژه‌ها، مفاهیم و اصطلاحات.
یازدهم	روش ارائه اقسام	۱. آشنایی با الگوی منطقی تعریف؛ ۲. فراگیری کلیات خمس
دوازدهم	تقسیمات جنس و	۱. آشنایی با مهم‌ترین تقسیمات جنس و فصل؛ ۲. فراگیری واژه‌ها، مفاهیم و اصطلاحات.
سیزدهم	قضیه و اقسام آن	۱. شناسایی قضیه؛ ۲. آشنایی با ساختار صوری قضایای حملیه و شرطیه؛ ۳. آشنایی با تقسیم قضیه به موجه و سالبه.
چهاردهم	اقسام قضیه حملیه شرطیه	۱. آگاهی از اقسام قضیه حملیه؛ ۲. آشنایی با اقسام قضیه شرطیه.
پانزدهم	استدلال مباشر	۱. آشنایی با استدلال مباشر و اقسام آن؛ ۲. آشنایی برخی از مهم‌ترین استدلال‌های مباشر (تناقض، تضاد، عکس).
شانزدهم	استدلال غیرمباشر (حجت)	۱. فراگیری استدلال غیرمباشر و اقسام آن؛ ۲. آشنایی با استقراء و تمثیل.
هفدهم	قیاس و قیاس استثنایی	۱. آشنایی با ساختار و اقسام قیاس استثنایی؛ ۲. فراگیری واژه‌ها، مفاهیم و اصطلاحات.
هجدهم	قیاس اقترانی	۱. آشنایی با اشکال قیاس اقترانی؛ ۲. فراگیری واژه‌ها، مفاهیم و اصطلاحات.
نوزدهم	ضروب و شرایط قیاس اقترانی	۱. آشنایی با شرایط انتاج در قیاس اقترانی؛ ۲. فراگیری واژه‌ها، مفاهیم و اصطلاحات.
بیستم	مواد و مبادی استدلال (۱)	۱. آشنایی با مواد استدلال؛ ۲. آشنایی با قضایای یقینی و برخی اقسام آن.

۱. شناسایی اصول یقینیات؛ ۲. آشنایی با تعریف مواد و استدلال.	مواد و مبادی استدلال (۲)	بیست و یکم
۱. شناسایی جایگاه برهان در صناعات خمس؛ ۲. آشنایی با تعریف، فایده، و ارزش برهان؛	صناعات خمس و برهان	بیست و دوم
۱. فراگیری اقسام برهان.	اقسام برهان	بیست و سوم
۱. آگاهی از تعریف، اغراض و فایده مغالطه؛ ۲. آشنایی با مواد، اجزاء و انواع مغالطه. ۳. آشنایی با برخی از انواع مغالطه درونی؛ ۴. شناسایی برخی از انواع مغالطه بیرونی؛ ۵. فراگیری واژه‌ها، مفاهیم و اصطلاحات.	مغالطه	بیست و چهارم
۱. آشنایی با فن جدل و جایگاه آن در منطق؛ ۲. آگاه از کاربرد جدل.	جدل	بیست و پنجم

• نظر به اینکه ترتیب مباحث منطقی کتاب «آمدی بر منطق» در موارد متعددی اعم از بخش تصورات و تصدیقات و نیز بخش پردازش آنها با سایر کتاب‌های منطقی تفاوت اساسی دارد از این رو استادان و پژوهشگران به دست توانای آنها صلاحیت تدریس می‌یابد علاوه بر تسلط کامل علمی، باید قبل از تدریس حتماً وقتی کافی برای تهیه «طرح تدریس» اختصاص دهند. به تجربه ۷ به این نکته می‌تواند مشکلات عدیده‌ای را هم در ضمن تدریس و هم در اتم کتاب در زمان آموزشی تعیین شده ایجاد کند.

• علاوه بر تدریس محتوای آموزشی کتاب حتماً بخشی از دست کلاس باید به متن‌خوانی و تطبیق مطالب بر متن اختصاص داده شود.

• سزاوار است استادان گرامی، توجه دانش‌پژوهان خود را به نکات زیر جلب نمایند.

- علاوه بر التزام پیوسته به سنت ارزشمند «مباحثه»، پیش مطالعه تمام درس یا دست‌کم چکیده آن کمک شایانی به فراگیری آسان‌تر مطالب کتاب می‌نماید.

- پاسخ تفصیلی به ارزیابی‌های پایانی، مروری کامل بر محتوای آموزشی خواهد بود؛

بنابراین قبل از شروع درس بعدی، حتماً به سؤال‌های پایانی درس پاسخ داده شود.

- در پایان هر فصل پیوستی به نام «خود آزمایی» در قالب سؤال‌های چهار گزینه‌ای تدارک دیده شده است که پاسخ به آنها در جریان فراگیری درس علاوه بر ش «ارزشیابی میانی» می‌تواند به «سرعت»، «دقت» و «سهولت» استفاده از آموزه‌های علمی کمک کند. از این رو توصیه اکید به دانش‌پژوهان این است که برای دستیابی به مهارت‌های منطقی، تحلیل و تجزیه آنها را با جدیت پیگیری نمایند.

لازم به تذکر است نثار به لزوم و اهمیت تقویت هر چه بیشتر مهارت‌های منطقی، شایسته ارتقاء است. این محترم با ابتکار و حسن سلیقه خود، متناسب با شرائط یادگیرندگان بر رسمیت جدیت خودآزمایی‌ها بیافزایند. آنچه که به صورت سؤال‌های چهار گزینه‌ای آورده شده است، با نقش ارائه نمونه در طرح پرسش‌هایی از این دست را دارد.